

'Nieuwe Van der Aa' na 25 jaar gereed

Van 1839-1851 is het 'Aardrijkskundig woordenboek der Nederlanden' van A.J. van der Aa verschenen. Na bijna 170 jaar is er nu een opvolger: www.Plaatsengids.nl.

Frank van den Hoven wilde in 1993 een boek kopen met informatie over verleden en heden van alle plaatsen in ons land. Als verzamelaar van oude ansichtkaarten en brieven met poststempels van heel Nederland stuitte hij namelijk geregeld op plaatsnamen waar hij meer over wilde weten. Na het nodige zoeken constateerde hij dat als landelijk werk in dit kader alleen het 14-delige 'Aardrijkskundig woordenboek der Nederlanden' bestond, van 1839-1851 geschreven door A.J. van der Aa. Een bij vele genealogen bekend standaardwerk. Dit werk bleek later wel te zijn herdrukt, maar is inhoudelijk nooit herzien, en was dus inmiddels behoorlijk verouderd. "Als niemand het doet, laat ik die 'nieuwe Van der Aa' dan maar gaan maken", bedacht Van den Hoven. En dat heeft hij geweten...

Topografische gids en website

Na vijf jaar noeste arbeid verscheen in 1998 als 'beginnetje' zijn eendelige 'Topografische gids van Nederland': 800 pagina's met bondige beschrijvingen van 15.000 huidige en verdwenen plaatsnamen. Ondertussen bleef hij doorwerken en informatie vergaren voor zijn 'nieuwe Van der Aa'. In 2008 besloot Van den Hoven er een website van te gaan opbouwen, omdat je die, in tegenstelling tot een boek, dagelijks kunt bijwerken en mensen dan geen dikke boeken meer hoeven te kopen terwijl ze er doorgaans maar een klein stukje uit nodig hebben, namelijk de specifieke plaatsen die hun interesse hebben. Dit project is onlangs gereedgekomen. De website omvat cultuurhistorische, toeristische en maatschappelijke informatie over alle 6.500 nog bestaande buurtschappen, dorpen en steden in ons land, plus alle 355 huidige en vele honderden in de loop der jaren opgeheven gemeenten. In papiertermen zijn het gemiddeld drie A4'tjes informatie per plaats, in totaal dus circa 20.000 pagina's tekst, met daarbij nog circa 20.000 afbeeldingen. Als je dat zou afdrukken, zou dat een 50-delige 'Van der Aa' worden, oftewel twee boekenplanken vol.

Wat heeft ú daaraan?

Wat is het specifieke nut van deze website voor heemkundigen en genealogen? U vindt er per plaats een bondig stukje geschiedenis en/of links naar lokale geschiedkundige sites en instanties, waaronder alle circa 1.000 heemkundekringen in ons land, voor als u meer wilt weten over de plaats(en) waar uw familie vroeger gewoond, geleefd en gewerkt heeft. Met nog vele andere nuttige links naar aanvullende informatie over de plaats elders op het internet. U vindt er oudere spellingen van plaatsnamen, zodat u weet op welke huidige plaats een oude spelling die u in een DTB-register of ander archiefstuk ziet staan betrekking heeft. U vindt er niet alleen de huidige, maar ook de vroegere status van een plaats, bijvoorbeeld van wanneer tot wanneer een plaats een zelfstandige gemeente is geweest, onder welke gemeente het wanneer gevallen heeft, onder welke gemeente het tegenwoordig valt en welke grenscorrecties er eventueel hebben plaatsgevonden. Zodat u, afhankelijk van de plaats en het jaar waar u met uw genealogische zoektocht bent aanbeland, weet in welk gemeentearchief u verder moet zoeken. In tegenstelling tot de bekende aardrijkskundige woordenboeken is de site dus geen momentopname van een bepaald jaar, maar schetst het de hele gemeentelijke geschiedenis van een plaats vanaf begin 19^e eeuw t/m 2019. En de site linkt per plaats naar lokale genealogische informatie, zoals de overzichten van begravenen op een begraafplaats, de DTB-registers en lokale en regionale genealogische websites.

6.000 kleine kernen

U vindt op de website per plaats de huidige huizen- en inwonertallen, tot aan het allerkleinste buurtschapje, maar ook de complete Volkstelling van 1840, van alle minstens 10.000 plaatsen die er toen nog waren, zodat u een indruk krijgt van de 19e-eeuwse grootte van de plaats(en) waar uw voorouders vandaan komen. De site is gespecialiseerd in cultuurhistorische informatie over de 90 procent - dus circa 6.000 - kleinste plaatsen van ons land: de kleinere dorpen en buurtschappen. Omdat daar het moeilijkst informatie over te vinden is in boeken en op het internet, en dat dus de meeste toegevoegde waarde heeft. En omdat in de kleine kernen vóór de verstedelijking en 'trek naar de stad' van de 19e eeuw en later wél de meeste mensen woonden, en die daarom uit genealogisch oogpunt juist het interessantst zijn. Want daar komen immers de meeste (van uw) voorouders vandaan.

Vastgelopen? Plaats een oproepje

U kunt ook heel gericht bij een specifieke plaats gratis een oproepje plaatsen als u in die plaats met uw genealogisch onderzoek bent vastgelopen met de vraag of iemand u verder kan helpen, of bijvoorbeeld of iemand weet waar een specifiek huis of een boerderij van uw voorouders staat of heeft gestaan. U vindt de site op www.plaatsengids.nl. Plaatsen, gemeenten, streken en provincies zijn te vinden via de zoekfunctie, via de provinciekaart onderaan de homepage, en via een kaartversie, waar je op de kaart van Nederland kunt scrollen en een plaats kunt aanklikken. De site is geheel gratis te raadplegen. Ook lid worden of een account aanmaken is niet aan de orde. Van den Hoven beoogt op den duur zijn kosten te dekken door advertorials.

